

2. *Про аудиторську діяльність*: [від 22.04.1993, №3125-XII р., Закон України прийнятий Верховною Радою України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>].

3. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2018 року № 2258-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.

УДК 657

Дубенко Ніла Василівна,

к. е. н., начальник Служби внутрішнього аудиту,

ДП «Укрхімтрансміак»,

м. Київ, Україна

Левченко Олександр Анатолійович,

к. е. н., аудитор,

ТОВ «Максимум-Аудит»,

м. Київ, Україна

АУДИТОРСЬКІ КОМІТЕТИ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Згідно з вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» підприємства, що становлять суспільний інтерес (далі – Підприємства) зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком [1]. Суб'єкт аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності призначається Органом управління за погодженням з Міністерством фінансів (пункт 1 статті 29 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2]. Підприємство зобов'язане створити аудиторський комітет або покласти відповідні функції на ревізійну комісію або наглядову раду, що створюється відповідно до законодавства (стаття 34) [2]. Більшість членів аудиторського комітету підприємства не повинні бути пов'язані з такими підприємствами. З числа незалежних членів призначається Голова аудиторського комітету. До складу аудиторського комітету не можуть входити посадові особи органів управління таких підприємств. Щонайменше один член аудиторського комітету повинен бути компетентним у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиту. Для проведення конкурсу з відбору аудитора Підприємство має розробити і оприлюднити порядок його проведення і однозначні прозорі та недискримінаційні критерії відбору щонайменше двох суб'єктів аудиторської діяльності, які подаються на розгляд органів, що призначають суб'єктів аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності (стаття 29 пункт 3) [2]. Головними завданнями аудиторського комітету є нагляд за процесом підготовки фінансової звітності, моніторинг завдань з обов'язкового аудиту, вибір зовнішніх аудиторів, оцінка ефективності систем внутрішнього контролю та управління ризиками підприємства.

Виникають питання практичного застосування норм Закону щодо створення аудиторського комітету. По-перше чи дотримується принцип незалежності члена аудиторського комітету, який працює за оплату, а виконання робіт підтверджується документально за підписом керівника Підприємства. Та чи може суб'єкт аудиторської діяльності-фізична особа бути членом аудиторського комітету? По-друге, якщо лише один член аудиторського комітету повинен бути компетентним у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиту, то виникає сумнів у повноті та компетентності виконання завдань, визначених статтею 34 [2], зокрема, здійснювати моніторинг процесу складання фінансової звітності та надавати рекомендації і пропозиції щодо забезпечення достовірності інформації; проводити оцінку ефективності систем внутрішнього контролю та управління ризиками підприємства; моніторити виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності, інше. Виконання повного спектру цих завдань потребує значного часу та компетенції, тому на безкоштовній основі та не фаховими людьми забезпечення дотримання статті 34 [2] є сумнівним.

Практичне застосування норми Закону щодо конкурсного відбору аудиторським комітетом незалежного аудитора свідчить, що єдиним фактором, який визначає переможця є ціна. Зазвичай, суб'єкти аудиторської діяльності, що включені до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес відповідають іншим критеріям, визначеним в Законі. Зокрема:

За попередній річний звітний період сума винагороди від кожного з підприємств, що становлять суспільний інтерес, яким надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності протягом цього періоду, не перевищувала 15 відсотків загальної суми доходу від надання аудиторських послуг (ч. 3 ст. 29) [2].

Не мають обмежень, пов'язаних з тривалістю надання послуг Підприємству (виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності не може перевищувати 10 років) (ч. 3 ст. 29) [2].

За основним місцем роботи має працювати не менше п'яти аудиторів із загальною чисельністю штатних кваліфікованих працівників, які залучаються до виконання завдань, не менше 10 осіб, з яких щонайменше дві особи повинні підтвердити кваліфікацію відповідно до статті 19 Закону (ст. 23) [2].

Не надавали підприємству безпосередньо або опосередковано неаудиторські послуги (ст. 27) [2].

За відсутності загальнодоступної інформації, в т.ч. Інспекції з контролю якості, про негативну репутацію, недобросовісне виконання завдань суб'єкта аудиторської діяльності немає можливості у аудиторського комітету прийняти обґрунтоване рішення щодо відбору переможця. Підвищення рівня прозорості та інформативності Інспекції з контролю якості дозволить приймати виважені та обґрунтовані рішення щодо вибору та призначення незалежного аудитора.

Крім цього, більшість підприємств, що становлять суспільний інтерес є замовниками у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі». У цьому випадку потребують узгодження норми цього закону та Закону України «Про

аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» в частині вимог до проведення конкурсного відбору суб'єктів аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності. Адже функції з відбору має також і тендерний комітет, визначена інша процедура відбору та вимог до укладання договору з переможцем.

Підсумовуючи зазначене, можна стверджувати, що функція Органу управління зводиться лише до формального призначення суб'єкта аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності після проведення тендерним комітетом, аудиторським комітетом процедур з відбору.

В процесі дослідження питань, опрацьованих вченими, норм законодавства, враховуючи практичне їх застосування, ми дійшли думки про необхідність визначення поняття незалежності члена аудиторського комітету. Визначальним критерієм незалежності вбачаємо підтвердження інформації про те, що член аудиторського комітету не є штатним співробітником аудиторської фірми. Важливим доповненням до законодавства має бути критерій щодо професійної кваліфікації у сфері бухгалтерського обліку та аудиту виключно усіх членів аудиторського комітету.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 № 996: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258: <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-finansovoi-zvitnosti>.
4. International Financial Reporting Standards. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iasplus.com/en/standards/ifrs>.
5. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922: <https://zakon.rada.gov.ua>.

УДК: 657.6:351.72

Духневич Ольга Володимирівна,
аспірантка ЛРІДУ НАДУ,
головний спеціаліст Головного управління
Національної поліції у Волинській області,
м. Луцьк, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЕФЕКТИВНОГО ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Питання організації дієвого державного фінансового контролю залишається актуальним для кожної країни. Україна не є виключенням в даному питанні. Контроль за управлінням державними фінансами є важливою складовою фінансового механізму держави. Особливої уваги дане питання потребує, з